§ 15
Yttrande över remiss - Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2018:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk tvångsvård

HSN 2021-0267

Ärendebeskrivning

Ärendet innehåller förslag till yttrande över remiss - Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2018:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk tvångsvård.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2018:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk tvångsvård

Beslut

Psykiatriberedningen beslutar att föreslå hälso- och sjukvårdsnämnden att besluta följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso-och sjukvårdsdirektörens tjänstutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar det till Socialstyrelsen.

Särskilt uttalande

Elinor Odeberg (S) lämnar för S-ledamöterna med instämmande av Marit Normasdotter (V) ett särskilt uttalande, (bilaga).

Paragrafen är justerad

Expedieras till

Socialstyrelsen
Akten

Psykiatriberedningen

SÄRSKILT UTTALANDE
2021-03-04

Ärende 05
HSN 2021-0267

Särskilt uttalande gällande Yttrande över Remiss - Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård

Socialdemokraterna ser positivt förvaltningens förslag till svar på de ändrade föreskrifterna och allmänna råden om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk tvångsvård. Men vi vill samtidigt betona att det är av yttersta vikt att dessa tvångsåtgärder, i synnerhet bältning, reduceras till ett minimum. Patientens samtycke till behandling är mycket viktig och det finns en stor förbättringspotential på detta område. Tvångsåtgärder ska bara användas om det är akut risk för att patienten skadar sig själv eller andra, till exempel om det befaras att hen ska ta sitt eller någon annans liv.

Användande av tvångsåtgärder är även en fråga om kön och ålder. För tre av de mest integritetskränkande tvångsåtgärderna – bältesläggning, avskiljning och tvångsmedicinering – är könsskillnaderna stora och har dessutom varit ökande. Under 2018 och 2019 var runt 80 procent av de som utsattes av bältesläggning flickor. Inom vuxenpsykiatrin är könsskillnaden mindre, men påtaglig för de yngsta patienterna. Till exempel sker bältesläggning i gruppen 18 till 34 år i två fall av tre på kvinnor. Det är oacceptabelt att åtta av tio som utsätts för de mest integritetskränkande tvångsåtgärderna är flickor.

I mångt och mycket är detta en resursfråga. Personalen måste ha en rimlig arbetsbelastning och rätt utbildning för att säkerställa att tvångsåtgärder kan undvikas. Inte minst måste skötaryrkets status höjas och regleras. Vi ser med oro på Region Stockholms möjligheter att efterleva de nya föreskrifterna och råden utifrån det faktum att regionen redan i normalfallet har över 100-procentig beläggning inom psykiatrisk slutenvård.

Elinor Odeberg (S) m.fl.